E 61/2019 vp Valtioneuvoston selvitys: EU:n komission tiedonanto vihreän kehityksen ohjelmasta (Green deal)

Eduskunta, ympäristövaliokunta

Energiateollisuus ry:n lausunto

Lisätiedot: Jari Kostama, puh. 050 3011 870,
jari.kostama@energia.fi

Finnish Energy

Ilmastotavoitteet

- 2050-ilmastolaki
  - EU:n ilmastoneutraaliustavoite viedään lainsäädäntöön
  - Julkaisu maaliskuuhun 2020 mennessä (26.2.2020)
  - EU:n pitkän aikavälin strategia esitellään YK:n ilmastosopimuksen osapuolille alkuvuodesta 2020
- 2030-päästötavoitteen päivitys
  - Komissio esittää kesään 2020 mennessä vaikutusarvioidun suunnitelman, jossa 2030-päästötavoitetta nostetaan vähintään 50 prosenttiin ja kohti 55 prosenttia
  - Päätökselle olisi käyttöä COP26:ssa Glasgow'ssa
  - Kesäkuuhun 2021 mennessä tarkastellaan päästökauppajärjestelmää, taakanjakosektoria sekä LULUCF-sektoria.
  - Pöydälle nostettaneen myös RES ja EE –direktiivit tavoitteineen

- ET tukee EU:n 2050-ilmastoneutraaliustavoitetta
  - Ilmastolakiin kirjattu nettonollatavoite lisää toimintaympäristön ennakoitavuutta
  - Seuraava askel on asettaa välitavoite vuodelle 2040
- Toimeenpanolla on suuri merkitys – kuinka päästövähennykset jyvitetään eri sektorille?
  - Jako tulisi tehdä kustannustehokkaasti: Euroopan tulee myös tulevaisuudessa hyödyntää markkinoita päästövähennysten ensisijaisena vauhdittajana
  - Kustannustehokas ja teknologianeutraali, EU:n päästökaupalle pohjautuva ilmastokehys asettaa ilmastotoimet prioriteetiksi ja säilyttää Euroopan sekä sen teollisuuden kilpailukyvyn
  - Toimiva päästökauppa myös kannustaa jatkuvaan uusiutuvan energian ja energiatehokkuuden lisäämiseen, jolloin alatavoitteiden merkitys vähenee tulevaisuudessa
  - Päästökaupan laajentaminen uusille sektoreille voisi toimia tukena taakanjakosektorin paineiden lievittämisessä
- ET tukee komission suunnitelmaa toteuttaa kattava vaikutusarviointi EU:n 2030-ilmastotavoitteen nostamisesta vähintään 50 prosenttiin ja kohti 55 prosenttia vastuullisella tavalla
  - Vaikutusarvioinnissa tulee painottaa teollisuuden kilpailukykyä sekä teknologianeutraaliutta
  - Politiikkatoimien tulisi jakautua kaikille sektoreille
  - Uusiutuvan energian ja energiatehokkuuden tavoitteiden tulisi säilyä nykyisellä tasolla

Päästöjen hinta

- *"Eri hinnoitteluvälineiden on täydennettävä toisiaan ja muodostettava yhtenäinen politiikkakehys."*
- EU:n päästökaupan kehittäminen ja laajentaminen
  - Laajentaminen merenkulkuun
  - Lentoliikenteelle ilmaisjaon vähentäminen
  - Laajennus tieliikenteeseen (ajoneuvojen nykyisten ja tulevien hiilidioksidipäästönormien täydentämiseksi)
  - Käynnistetään valmistelut rakennusten päästöjen sisällyttämiseksi päästökauppaan. Energialähteiden hintojen tulisi olla suhteessa niiden energiatehokkuuteen.
- Energiaverodirektiivin tarkistus niin, että painopiste siirtyy hiilidioksidipäästöjen verotukseen
- Hiilidioksidipäästöjen tullimekanismi valituille aloille hiilivuotoriskin pienentämiseksi

- Päästövähennykset ovat edenneet nopeimmin päästökauppasektorilla – ET näkee huomattavaa potentiaalia päästökaupan laajentamisessa uusille sektoreille
  - Hintasignaalin ja sen mukanaan tuomien yhtäläisten markkinamahdollisuuksien lisäksi päästökaupan avulla voidaan varmistaa, että siihen kuuluvilla sektoreilla varmasti saavutetaan sovitut päästövähennykset
  - Asuntokohtaisen lämmityksen liittäminen päästökauppaan olisi mahdollista, jos polttoainejakelijoille annetaan vastuu päästöoikeuksien käsittelystä. Tämä lisäisi kannusteita päästöttömään lämmitykseen Euroopan laajuisesti.
  - Uudet sektorit siirtyvät päästökaupan piiriin myös, kun sähkö korvaa fossiilisia polttoaineita
- Markkinavakausvarannolla tulee myös jatkossa huolehtia päästökaupan toimivuudesta, luotettavuudesta sekä puskurista yllättävien talouden muutosten edessä
- Nykyinen energiaverodirektiivi ei tue nykyistä ilmastopolitiikkaa eikä tunnista monia tämän päivän vähähiilisiä teknologiaratkaisuja
  - Polttoainemäärien sijaan tulisi verottaa päästömääriä
- Euroopan tulee huolehtia kilpailukyvystään sekä hiilivuotojen ehkäisemisestä
  - EU:n tulisi rohkaista kumppaneitaan kehittämään ilmastopoliittisia instrumenttejaan niin, että hiilelle saadaan hinta kattavammin myös globaalilla tasolla

Älykäs sektori-integraatio

- Komissio esittää vuoden 2020 puoliväliin mennessä toimenpiteitä, joilla helpotetaan sektoreiden älykkään integroinnin toteutusta.
- Sektori-integraatio on laaja tarkastelutapa, joka pyrkii edistämään joustoa, varastointia ja kysynnän sopeutumista yhdistämällä energiasektoreiden vahvuuksia kokonaisuudeksi
- Sektori-integraatiostrategia keskittyy erityisesti sähkö-, lämmitys-, liikenne- sekä teollisuussektoreihin.
- Samanaikaisesti edistetään kaasualan irtautumista hiilestä muun muassa
  - lisäämällä tukea hiilettömän kaasun tuotekehitykseen,
  - huolehtimalla siitä, että hiilettömän kaasun markkinat ovat kilpailukykyiset ja suunniteltu tulevaisuuden tarpeisiin
  - sekä puuttumalla energiaan liittyviin metaanipäästöihin.

- Älykäs sektori-integraatio on kauden 2019-2024 energiapolitiikan tärkein konsepti
  - Sen avulla pystytään vastaamaan haasteisiin, joita yksikään sektori ei pysty ratkaisemaan yksin
  - Ensisijaisena tavoitteena tulisi olla toimivien markkinoiden vahvistaminen sekä kannustimien luominen sektorien integraation vauhdittamiseksi
  - Energiatehokkuuden lisäksi energiankulutuksen huippukuormien merkitys korostuu
  - Päästöttömät energiankantajat ovat tärkeässä roolissa yhteiskunnan dekarbonisaatiossa: sähkön ja kaasun lisäksi myös kaukolämpö ja -jäähdytys pystyvät tarjoamaan päästötöntä lämmitystä sekä samalla joustavuutta ja energiavarastoja energiajärjestelmään
- Kaasun dekarbonisaatio on käynnistynyt ja kaasusektorilla on monia hiilettömiä teknologiavaihtoehtoja, joiden kanssa edetä
  - Toimivilla energiamarkkinoilla kaasu hyötyy sen joustavuus-, kuljetus- sekä varastointiominaisuuksista
  - Uusiutuvat ja synteettiset kaasut sekä P2G tarjoavat ratkaisuja ilmastohaasteisiin
  - Asuntokohtaisessa lämmityksessä käytettävän kaasun sisällyttäminen päästökauppaan toisi hintasignaalin myös kaasusektorille, mikä vauhdittaisi alan dekarbonisaatiota

Teollisuusstrategia

- EU:n elinkeinostrategia, jolla vastataan vihreän ja digitaalisen muutoksen muodostamaan haasteeseen
- Energiaintensiivisten teollisuudenalojen modernisointi ja irrottaminen hiilestä
- Julkaisu maaliskuussa 2020 (4.3.2020)
- Teollisuusstrategia kulkee käsi kädessä kiertotalousstrategian kanssa
  - Kiertotalouden keskiössä resurssi-intensiiviset alat kuten tekstiili, rakentaminen, elektronikkaa ja muovit
- Luodaan markkinoita vähähiilisille kiertotalouden tuotteille
- Vaatimuksia tuotteiden ympäristövaikutuksille, korjattavuudelle ja kierrätettävyydelle, tuotetietojen antamiselle

- Teollisuuden prosesseissa tullaan hyödyntämään yhä enemmän kiertotalouden mahdollisuuksia. Energiasektorin tehtävänä on tarjota teollisuudelle hiilineutraalia energiaa sekä mahdollistaa toimijoiden energiatehokkuus
- Teollisuusstrategian tavoitteena tulisi olla Euroopan nostaminen innovaation ja sen myötä myös kilpailukyvyn kärkijoukkoihin
- Euroopan tulisi lisäksi tarkastella energiateknologioita strategisesti; mitkä dekarbonisaatioon tarvittavat arvoketjut, materiaalit ja asiantuntijuus meidän tulee pitää omissa käsissämme?

Ympäristöpolitiikka

- Biodiversiteettistrategia: julkaisu maaliskuuhun 2020 mennessä (26.2.2020), vuonna 2021 strategiaa koskevat tarkemmat toimet
  - Biodiversiteetti nostettu ilmastonmuutoksen rinnalle merkittäväksi ympäristöhaasteeksi
  - Puututaan biodiversiteetin köyhtymisen tärkeimpiin syihin ja esitetään mitattavissa olevat tavoitteet
  - EU haluaa ottaa johtajuutta Kunmingin biodiversiteettikokouksessa lokakuussa 2020
- EU:n metsästrategia: tavoitteina on tehokas metsitys sekä metsien säilyttäminen ja ennallistaminen, lisätä hiilinieluja, vähentää metsäpaloja sekä edistää biotaloutta
  - Suhde biodiversiteettistrategiaan on tärkeä
- Myrkyttömään ympäristöön tähtäävä nollapäästötavoite:
  - 2021 "zero-pollution" toimintaohjelma ilman, vesistöjen ja maaperän suojelemiseksi.
  - teollisuuspäästödirektiivin arviointi pian päättymässä; puitelaki mahdollisesti avataan
  - vesipuitedirektiivin arviointi päättyi 2019

- ET jakaa EU:n huolen biodiversiteetin köyhtymisestä ja toivottaa tervetulleeksi biodiversiteettistrategian, joka tarjoaa kehikon lajikadon pysäyttämiseen tähtääville toimenpiteille sekä liittää ne globaaliin toimintaan
- Biodiversiteettistrategian tulee tunnistaa keinot ja toimenpiteet, joilla luonnonvaroja voidaan hyödyntää kestävästi Euroopan energia-, ilmasto- ja teollisuuspolitiikan tavoitteiden saavuttamiseksi
- Energiasektorin näkökulmasta erityisen tärkeää on edistää uusiutuvia ja hiilineutraaleja energianlähteitä sekä niiden siirtoa ja jakelua, samalla biodiversiteetti huomioiden
- Pitkän aikavälin nollapäästötavoite lisää varmuutta ympäristöpolitiikan tulevasta suunnasta. Pyrkimysten tulee olla tasapainossa muiden ilmasto- ja ympäristöpolitiikan tavoitteiden kanssa.

Vihreä rahoitus

- EU:n 2030-ilmastotavoitteiden saavuttaminen edellyttää 260 miljardin euron vuotuisia lisäinvestointeja
- Kestävä Eurooppa -investointiohjelma julkaistiin 8.1.2020
  - Tavoitteena saada liikkeelle tuhat miljardia euroa kymmenen vuoden aikana
  - Sisältää oikeudenmukaisen siirtymän mekanismin: tuki kytketään vähähiilisyyden edistämiseen
- Uudistettu kestävän rahoituksen strategia: julkaistaan syksyllä 2020
  - muiden kuin taloudellisten tietojen julkistamisesta annettu direktiivi, merkinnät vähittäissijoitustuotteille sekä vihreiden joukkovelkakirjojen säännöt
  - Kestävän rahoituksen taksonomian hyödyntäminen myös julkisella puolella
- EU-budjetti: ilmastotoimien osuudeksi 25 prosenttia kaikissa EU:n ohjelmissa
  - Ilmastorahoitusta mm. Horizon Europe, LIFE, Connecting Europe Facility, InvestEU -ohjelmien kautta
- Innovaatiorahasto ja modernisaatiorahasto: EU ETS -tarkistuksen yhteydessä tavoitteena vahvistaa rahastojen roolia
- Euroopan investointipankki: tavoitteena kaksinkertaistaa EIB:n ilmastorahoitus 25 prosentista 50 prosenttiin vuoteen 2025 mennessä

- Siirtymä puhtaaseen energiajärjestelmään on pääasiallisesti investointihaaste ja strategista lähestymistapaa tarvitaan, jotta investoinnit puhtaaseen energiaan saadaan riittävälle tasolle
  - Integroitu eurooppalainen energiamarkkina yhdessä vahvan päästöhinnoittelumekanismin kanssa houkuttelee investointeja parhaiten niin olemassa oleviin kuin uusiinkin teknologioihin
- Yhä useampien instituutioiden ja pankkien tukeutuessa kestävän rahoituksen taksonomiaan, on tärkeää, että taksonomia tukee EU:n pitkän aikavälin strategian mukaisen hiilineutraalin energiajärjestelmän saavuttamista
  - Tavoitteen saavuttamiseksi tarvitaan kaikkia hiilineutraaleja teknologioita. Ydinvoiman sisällyttäminen kestävän rahoituksen määritelmään on välttämätöntä, jotta ilmastotavoitteet pystytään saavuttamaan sekä samalla vastaamaan sähkönkysynnän valtavaan kasvuun Euroopassa.
- Oikeudenmukaisen siirtymän rahasto tulee sitoa nettonollatavoitteen sekä Green dealiin implementaatioon
  - Alueiden, joille siirtymä puhtaaseen energiajärjestelmään on kaikkein haastavinta, tulisi saada tukea EU:lta, jotta ne pystyvät huolehtimaan työntekijöiden uudelleenkoulutuksesta sekä siirtymän muista kuluista
  - Myös alueiden, joilla turve on merkittävä toimeentulon-, energian- ja työnlähde, tulee kuulua oikeudenmukaisen siirtymän rahaston piiriin
- Energiaköyhyys ja yleinen köyhyys kulkevat käsi kädessä ja molempiin tulee vastata ensisijaisesti sosiaalipoliittisilla keinoilla
  - Energiapolitiikan tehtävä on pitää energian hinta kohtuullisena ja kilpailukykyisenä